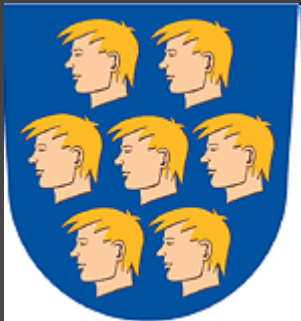

LASTENSUOJELULLINEN HUOLI SYNTYY - Miten etenen?

Merja Antila-Halen
Sari Aspegren
Anne Naumanen

NURMIJÄRVI

- Uudenmaan kehyskunta
- asukkaita 39 000
 - 26% väestöstä alle 15 v.
 - lapsiperheitä 40% väestöstä
 - ennuste v. 2010 asukkaita 41 000
- maaseutumainen - pientalovaltainen
- ”iskuetäisyydellä” pääkaupunkiseudusta

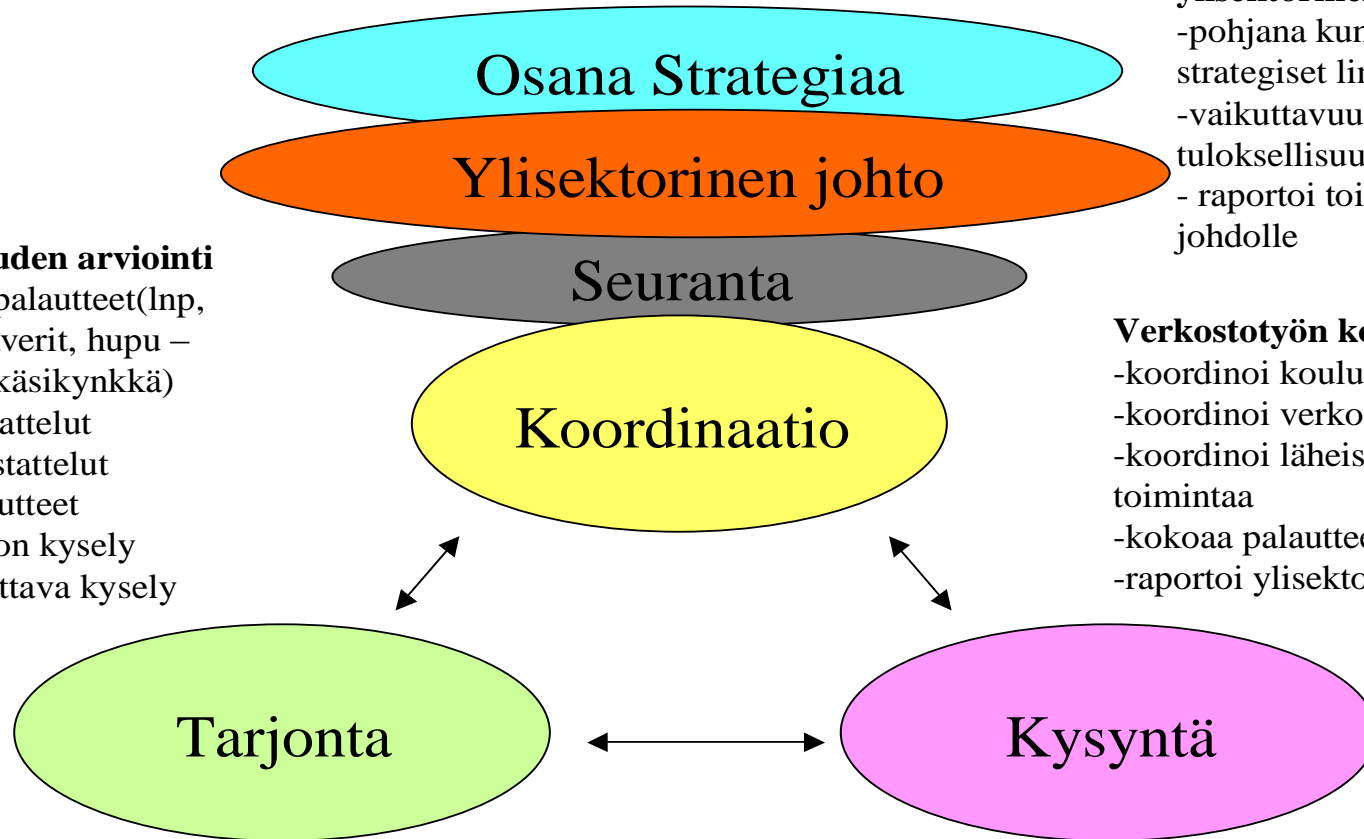
Nurmijärven kunnan linjauksia

- Peruspalveluihin panostetaan
- Henkilöstön kehittäminen
- Ennaltaehkäisy on osa kunnan strategiaa
 - kehittämissyhteistyö Stakesin kanssa, alkoi Varpu-hankkeesta v. 2002
- Varhainen avoin poikkihallinnollinen yhteistyö

Nurmijärven varhainen avoin poikkihallinnollinen yhteistyö -malli

Ennaltaehkäisevän työn/varhaisen puuttumisen toiminnan rakenne 2008

Ennaltaehkäisevän työn ylisektorinen ohjausryhmä

- pohjana kunnan visiot ja strategiset linjaukset
- vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden seuraaminen.
- raportoi toiminnasta toimialojen johdolle

Verkostotyön koordinaattori

- koordinoi koulutuksia
- koordinoi verkostopalavereja
- koordinoi läheisneuvonpito toimintaa
- kokoaa palautteet
- raportoi ylisektorista johtoa

Vaikuttavuuden arviointi

- välittömät palautteet (lnp, verkstopalaverit, hupu – koulutukset, käsikynkkä)
- tilaajahaastattelut
- asiakashaastattelut
- hykä - palautteet
- puheeksioton kysely
- peruskartoittava kysely

Työmenetelmät

- ennakointidialogit
- huolipuheeksi koulutus
- läheisneuvonpito
- käsikynkkä,
- lapset puheeksi lokikirja
- perhekoulu

Kehittäminen ja kouluttaminen

- Varpu-malli
- huoli puheeksi - koulutukset
- yleiskoulutukset.
- hyvien käytäntöjen keskustelut (hykä)

LASTEN SUOJELU

- Perustuu kansainvälisiin lasten oikeuksiin
- Tavoitteena on turvata nämä oikeudet kaikille lapsille
 - edistämällä lasten hyvinvointia
 - kehittämällä palveluja kasvatuksen tukemiseksi
 - toteuttamalla lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua

VARHAINEN AVOIN YHTEISTYÖ

Nurmijärven neuvoloissa

- Neuvolan lastensuojelullinen tehtävä:
 - havaita vanhemmuuden puutteita ja kaltoinkohtelun riskitekijöitä > kohdentaa tukea
- Perustana Huolen vyöhykkeistö (Stakes)
 - tilanteesta koetun huolen jäsentäminen
 - omien auttamismahdollisuuksien arviointi
 - lisävoimavarojen tarpeen arviointi
- Miten etenen neuvolassa huolen eri vyöhykkeillä?

Ei huolta: Peruspalvelut ja perheiden omatoimisuus täydentävät toisiaan

- Määräaikaistarkastukset (MFED, Lene)
- Kotikäyntitavoitteet asetettu
- Seulat - sovitut käytännöt
 - EPDS, Audit, (Väkivaltakysely –09 lopulla)
- Oman työn substanssin pohtiminen
- Haaste: dokumentointi (perheen voimavarat)
- Tarkastuksia laiminlyövien kutsuminen?

Huoleni herää

Varhaisia – tuntevia huolia

- Nuori äiti, odottaa lasta yksin, vahinkoraskaus, ristiriitaiset tunteet raskaudesta, mielikuvavauva negatiivinen, taustalla masennusta, kovat odotukset äitiydestä, isä ei mukana...
- Pikkukeskonen, itkuinen vauva, verkosto puuttuu, äiti uupuu, vanhempi masentuu, parisuhdevaikeuksia, lämpöä puuttuu vuorovaikutuksesta, rajojen asettamisen vaikeus...

Minulla on huoli - miten etenen

- Otan huoleni puheeksi
 - kunnioittavasti oman huolen ilmaisuna
 - vaatii rohkeutta kun perustuu intuitioon
- Ja tarjoan tukea
 - Huolesta keskustelu - on tärkein tuki
 - Palveluihin ohjaaminen, esim. Käsikynkkä, perheneuvola
 - Neuvolan erityistuen tarjoaminen
- Konsultoin tarvittaessa (ei nimeä jos ei asiakkuutta)

Neuvolan erityistuki: perhetyö

- Tavoitteellista, lyhytkestoista ja toiminnallista
- Matalan kynnyksen palvelua, jossa työskennellään koko perheen kanssa
- Tukemista vanhemmuudessa, kasvatuksessa ja arjen hallintaan liittyvissä asioissa.
- Keskeistä ”voimavarojen kaivelu”
- Perheen / terveydenhoitajan aloitteesta
- Aloitetaan ja lopetetaan yhteisellä tapaamisella
- Perhetyöntekijä on sosiaalitoimen työntekijä

Neuvolan erityistuki: erikoissairaanhoidaja (työnimi)

- Psykiatrinen sairaanhoitaja ja terveydenhoitaja
- Ennaltaehkäisevä mielenterveystyö:
 - yksilövastaanotto (hoito) 30%
 - konsultointi ja työryhmätyöskentely 30%
 - ”Hyvän mielen koulu”, kehittämistyö, koulutus 40%
 - jatkossa matalan kynnyksen vertaisryhmätoiminta

Huoleni kasvaa

Tuntuvia – suuria huolia

- Rajattomuutta, lapsen huono käytös, taidot jäävät ikätasosta, vuorovaikutus negatiivista, tunnesuhde kylmä, hoitamattomuutta, fyysisiä oireita, kaltoinkohtelun merkkejä
- Tukea ei vastaanoteta, perhe eristäytyy, vanhemmalla hoitamaton mielenterveysongelma, päihteitten käyttöä(?)...

Huoleni kasvaa - miten etenen

- Haen yhteistyötahoja avoimesti
 - Otan huolen puheeksi ja pyydän luvan yhteistyöhön
 - Vien asian neuvolapalaveriin > esim. Laku
 - Kutsun koolle asiakas- tai verkostopalaverin
 - Yhteiset kotikäynnit sosiaalityöntekijän kanssa
 - Yhteyden vaaliminen jos perhe ei ”lähde mukaan”
- Kirjaan suunnitelman ja yhteydenotot
- Tarvittaessa konsultoin lastensuojelua

Huoleni on suuri - miten etenen

- Otan viimeistään yhteyttä lastensuojeluun
 - laki velvoittaa kun kasvuolot eivät turvaa tai vaarantavat lapsen kasvua ja kehitystä
- Keskustelen aina ensin perheen kanssa
 - lastensuojelun kautta avautuu uusia mahdollisuuksia tukea perhettä
- Olen mukana jatkotyöskentelyssä

LAPSI- JA PERHEKOHTAINEN LASTENSUOJELU

- ”Ydintehtävänä turvata lapsen oikeus arvokkaaseen elämään ja mahdollisuus turvallisiin ihmissuhteisiin. Lapsen on saatava olla riittävän kauan lapsi ilman aikuisilta siirtyneitä taakkoja” (Taskinen 2007)
- Toteutetaan avo- ja sijaishuoltona

Lastensuojelutarpeen arviointi

- Ilmoituksen vastaanottaminen ja alkuarvioinnista päättäminen
- Arviointi on tehtävä lapsilähtöisesti
- Koko perhe tavataan yhdessä ja erikseen
- Viranomaisilta pyydetään tietoa tarvittaessa

Lastensuojelun keinoja

- Sosiaalityö
- Perhetyö
- Verkostotyöskentely
 - esim. ennakointidialogi ja läheisneuvonpito
- Tukihenkilöt ja -perheet
- Perhekuntoutus
- Sijaishuolto ja huostaanotto

Lastensuojelun perhetyö

- Lapsen kasvun ja kehityksen turvaaminen
- Perheen omatoimisuus
- Arjen hallinta
- Keskeistä:
 - luottamuksellisen suhteen luominen
 - perheen omien voimavarojen etsiminen
 - lähiverkoston etsiminen ja aktivointi
 - palveluihin ohjaaminen
 - perheen yhteiset positiiviset kokemukset
 - vertaistuen tarjoaminen

Perhetyön menetelmiä

- Keskustelut
- Arkirytmien selvittäminen
- Verkostokartat (lasten ja aikuisten)
- Vanhemmuuden roolikartta
- Yhdessä tekeminen (mallintaminen)
- Kotitehtävät
- Ryhmät, leirit, retket

NURMIJÄRVEN HYVÄT KÄYTÄNNÖT

- Rakenna luottamuksellista asiakassuhdetta
- Ilmaise huoli rohkeasti ja kunnioittavasti
- Kutsu mukaan yhteistyöhön – älä siirrä toiselle
- Pyri vuoropuheluun - älä tarjoa valmiita ratkaisuja
- Tue itsenäisyyttä ja lähiverkoston mahdollisuuksia
- Luota perheen kykyihin löytää itselleen sopivia ratkaisuja